

OŚMDZIESIĄT (169) nm

oś- (115), -oś (38), ośz- (8), ośf- (2), os- (1), o(s)- (3), o(s)z- (2); -m- (60), -m- (31), -(m)- (58).
o oraz e jasne.

N (cum m pers) ośmdziesiąt (27). (*cum subst*) ośmdziesiąt (21). (*poza związkami z rzeczownikiem*) ośmdziesiąt (7), ośmidziesiąt (1) *Mącz*. ◇ *G* ośmidziesiąt (7) *ZapWar* (3), *BielŻyw*, *Mącz*, *SienLek*, *KochPs*, ośmdziesiąt (8) *PatKaz I*, *PatKaz II*, *RejPos*, *WujJud ZapKościer* (2), *GostGospSieb*, *WujNT* [w tym: w zestawieniach liczebnikowych, w których odmienia się jakiś inny człon (5)]. ◇ *D* ośmdziesiąt (1). ◇ *A (cum m pers)* ośmdziesiąt (15), ośmidziesiąt (1); ośmdziesiąt : ośmidziesiąt *BielKron* (1:1). (*cum subst*) ośmdziesiąt (54), ośmidziesiąt (3); ośmidziesiąt *ZapWar*; ośmdziesiąt : ośmidziesiąt *Mącz* (1:2). (*poza związkami z rzeczownikiem*) ośmdziesiąt (6). ◇ *I* ośmdziesiąt (2). ◇ *L* ośmidziesiąt (7), ośmdziesiąt (6) [w tym: w zestawieniach liczebnikowych, w których odmienia się drugi człon (2)]; ośmidziesiąt *MetrKor*, *BibRadz* (2), *Calep*; ośmdziesiąt *MiechGlab*, *BielKron*, *SkarJedn*, *SarnStat*; ośmidziesiąt : ośmdziesiąt *PatKaz II* (2:1), *Leop* (1:1). ◇ *indecl* ośmdziesiąt (3) *GrzepGeom* (2), *CzahTr*.

Składnia orzeczenia: ośmdziesiąt (kogo, czego) jest, było (17); ośmdziesiąt (kogo, czego) były (1); ośmdziesiąt (kogo, czego) jest, było *KrowObr* (4), *Leop*, *BielKron* (4), *RejPos*, *BudBib* (2); ośmdziesiąt (kogo, czego) jest, było: ośmdziesiąt (kogo, czego) były *BibRadz* (5:1).

Składnia rzędu lub zgody z rzeczownikiem lub zaimkiem przedmiotu liczonego dla poszczególnych przypadków: w składni rzędu: *N* (45), *D* (1), *A* (75), *I* (1), *L* (6); w składni zgody: *A* (4), *L* (4).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVII w.* (z *Cn*).

Liczebnik główny: *octoginta Mymer*¹, *HistAl*, *Vulg*, *PolAnt*, *Calep*, *Cu*; *octuaginta Murm*, *Miech*, *Mącz*, *Vulg*; *octogeni Mącz*, *Cn* (169) : *Octuaginta. lxxx. Achtzig Ośmdzyefyāt. Murm* 200; *Mymer*¹ 43; *Mącz* 259b; *Octoginta – Ośmdziesiąt. Calep* [723]a.

Zestawienie liczebnikowe (1): Sześćiorá trzydzieści/ vczyni fto y ośmdzieśiąt. *GrzepGeom* M2v.

W połączeniu z rzeczownikiem lub zaimkiem przedmiotu liczonego (122) :

W składni rzędu z rzeczownikiem przedmiotu liczonego (122): *ZapWar* 1510 nr 2065; a po ośmzyefyąth dny pan bog fthworzył duřchą maryey y złączył z yey czyalem przenyacyfthłzym *PatKaz II* 84, 83v, 84; *MetrKor* 57/115, 59/271v, 62/171v; ta to riba kiedy rodzi/ tedy wynidzie na brzeg y rodzi nalienie/ á po ośmdziesiąt dzieci miewa *FalZioł* IV 40b; *MiechGlab* 44; Abowiem czas nalfz trudno fie dálej nád lat ośmdziesiąt [*octoginta anni Vulg Ps* 89/10] może wyciągnąć *RejPs* 135; *ZapMaz V S* 2/332; *LibLeg* 11/92v, 94v; pan czelnyk pořnaynki themu tho Cufłczce oýřmdzieřfianth [!] fłotich yeřt wynyen *LibMal* 1543/70v; *SeklWyzn* 3; *HistAl* F7v; *LubPs* T6v; *KrowObr* 197 [2 r.], 197v [3 r.]; *RejWiz* 114v, 155v; Ale thudzielř wfłedł zá nim Azáriařz káplán/ á řnim káplánow Páńřkich ośmdziesiąt meřow *Leop* 2.Par 26/17, *Num* 2/9, 2.Reg 19/35, 1.Par 25/6, 2.Par 2/2, 14/8, 2.Esdr 7/26, 11/18; *BibRadz* I 12d marg, *Gen* 5/25, 16/16, 35/28, 1.Reg 22/18 (8); rořkázował Zydom Ośmzyefyāt lat. *BielKron* 49v; Korintus miałto [...]/ czáfu Moizeřzá wieku lat iego ośmdziesiąt záložone. *BielKron* 272v; ná tańce ráda pářrzyřá/ chocia iey było ośmzyefyāt lath. *BielKron* 377v, 29, 66v, 77, 78v, 257 (28); *Talentum magnum*, Ma w łobie Ośmdziesiąt funtów/ id est minas. *Mącz* 438d, 259b, 464c; *LeovPrzep* a4; *RejAp* 147v; *GrzepGeom* M2v [2 r.], N2; *RejPos* 50, 167, 185, 200, 266; *BiałKat* 326; *RejZwierc* 200v, 264; *BielSpr* 30, 35v; Ośmdziesiąt mi lat dzifia

[*Filius octoginta annorum sum hodie*] *BudBib* 2.Reg 19/35, *Ex* 7/7 [2 r.], 1.Reg 22/18, 2.Par 2/2, 1.Esdr 8/8; *BiałKaz* H2v; Málborŕki y Pomorŕki potym Woiewodá/ Z ośmndzieŕŕiat iezdnych iechał *StryjWjaz* B3; *CzechRozm* 148v; w Afryce zá Cypryaná S. więcey niŕ ośmndzieŕŕiat Biŕkupow/ błąd około chrztu poŕtanowali *SkarJedn* 144, 221, 255; Záchowáli ŕię przez lat ośmndzieŕŕiat przy ŕlufzbie Boŕzey *Skarŕyw* 559, 189, 269, 285, 293, 309 (9); *ZapKóŕcier* 1581/23v, 1587/71v; *StryjKron* 51, 602 *marg*, 607, 672, 742; Ośmndzieŕŕiat lat (á to iest práwy wiek człowieczy) Czekáká ŕmierć/ ŕeby był Gaŕká mówił grzeci. *KochFr* 131; *ReszHoz* 133; *WerGoŕc* 263; Octogies – Ośmndzieŕŕiat razow. *Calep* [723]a; *Phil* B2, S; *WujNT* 187; *SarnStat* 612.

W składni zgody z rzeczownikiem przedmiotu liczonego (8): *Leop* 2.Reg 19/32; Lámech teŕ ten żyw był ŕto ośmndzieŕŕiat y dwie lećie/ y národził mu ŕię ŕyn. *BibRadz* *Gen* 5/28, *Gen* 5/26, *Ios* 14/10, I 446; Octogenis sesterciiis strigmenta olei vendidisse, Zá ośmndzieŕŕiat Seŕtercia. *Mącz* 259b; Epiphánius wydał księgi przeciwo ośmndzieŕŕiat Kácerŕtwom álbo odŕzczepienŕtwom *WujJud* 51; *SkarJedn* 142.

G w składni rzádu lub zgody z rzeczownikiem przedmiotu liczonego (9): yakom ya nye pobrał plothow [...] wasznoszcy oszmydzyeszyáth groszy. *ZapWar* 1502 nr 1932, 1505 nr 1998, 1545 nr 2631; *PatKaz II* 77; Zi w był ten philozow [*Periander*] w korincie áŕ do ośmndzieŕŕiat lat wieku ŕwego. *Bielŕyw* 21; *RejPos* 28v; *WujJud* 262v; Lat ośmndzieŕŕiat doczekawŕzy/ á nic ŕie ŕtároŕciá nie obćiaŕywŕzy/ potomŕtwo zacne/ z niego drugie/ y máło nie trzećie wyŕrzał *GostGospSieb* +3; *WujNT* *Luc* 2/37.

Z elipsá lub skrótem przedmiotu liczonego (17): *Leop* 2.Mach 8/19; *BibRadz* *Ps* 89/10, 2.Mach 8/19; Grob iego iest ŕklepiŕty ná dłuŕ ŕłopniow ŕto/ ná ŕzerz ośmndzieŕŕiat. *BielKron* 263v, 88, 411, 459v; *SienLek* 29; A drugiemu thákŕe kazał nápiŕáć zá ŕto korcy pŕzenice iedno ośmndzieŕŕiat. *RejPos* 193, 191; Ten poŕtoráŕtá práwie w ŕwiętnym [!] złotogłowie. Drugi ośmndzieŕŕiat pocztu złotem ozdobnego/ Okazał *StryjWjaz* B3, B3v; *KochPs* 137; *ZapKóŕcier* 1580/12v, 1597/78v; Octogenus – Po ośmndzieŕŕiat. *Calep* [723]a; *WujNT* *Luc* 16/7.

Zestawienia liczebnikowe (88): przed ktorým [*papieŕem Sergijuszem*] było pierwey ośmndzieŕŕiat y pięć Papieŕow *KrowObr* 197; á zábił ich [*kapłanów*] dnia onego ośmndzieŕŕiat y pięć męŕów *BibRadz* 1.Reg 22/18, *Gen* 16/16, I 12d *marg*, *Ios* 14/10; Panował [*Krok*] lat trzydzieŕci y dziewięć/ wieku ŕwego máiac ośmndzieŕŕiat y ŕzeŕć vmarł *BielKron* 318v, 66v, 459v; *LeovPrzep* a4; *GrzepGeom* N2; á była wdowá áŕ do lat ośmndzieŕŕiat y czterech *RejPos* 28v, 266v; *BudBib* 1.Reg 22/18; *CzechRozm* 148v; *Skarŕyw* 285; Zył ośmndzieŕŕiat lat y czterzy *WujNT* 187, *Luc* 2/37.

Octogeni bini aeris militibus dati, Káŕdemu z oŕobná ŕoŕnierzowi dano dwa y ośmndzieŕŕiat miedziánych pieniędzy. *Mącz* 259b, 464c; *BudBib* *Ex* 7/7.

KrowObr 197v; A látá Izáákowe były iuŕ ŕtho ośmndzieŕŕiat lat [*Et fuerunt dies Ischac centum anni et octoginta anni*]. *BibRadz* *Gen* 35/28; *BiałKat* 326; y poŕłá do nich kaznodzieię ŕwego onego Noego: ktory iuŕ ná ten czás miał czterzyŕtá ośmndzieŕŕiat lat *Skarŕyw* 269.

Item tho wŕchithko srebro, y ta zaponá iest wŕiedmi ŕeth zlothich. y woŕmydzieŕŕsyanth zlotich y wedwu zlotich *MetrKor* 62/171v; przed ktorým [*Honoryjuszem*] było pierwey ŕtho ośmndzieŕŕiat y ŕzeŕć Papieŕow *KrowObr* 197v, 197, 197v; Wŕŕyŕthkich Lewithow w mieŕcie ŕwiętnym/ dwieŕcie/ ośmndzieŕŕiat y czterzey [*ducenti octoginta quattuor*]. *Leop* 2.Esdr 11/18, 1.Par 25/7, 2.Esdr 7/26; A

gdy fię Mátufálowi vrodził Lámech żyw był fiedm flet/ ośmdziefiąt y dwie lecie [*duos et octoginta annos et septingentos annos*] *BibRadz Gen 5/26, Gen 5/25; RejAp 147v; BiałKaz H2v; Adryan tedy wtory/ trzyftá ośmdziefiąt y trzech Biskupow do Cárogradu zábrawfiy/ Zbor S. vczyfił SkarJedn 221, 142; Roku ktorego pisac będą Tyfiąc PięcSeth [!] Ośmdziefiąt y dwie ZapKóscier 1581/23v.*

poslemy do nich fto y ośmdziefiąt [*centum octoginta*] dziewek przybránych w vbiory złote *HistAl F7v; ktorych okrętow mieli [Kalekucyjanie] dwie ścię y ośmdziefiąt wfzytkich BielKron 459v, 263, 265; Plác tedy ten będzie miał fto y ośmdziefiąt Pólek. GrzepGeom M2v, M2v; WujJud 262v; y trwałá tá brzydkość/ przez lat fto y ośmdziefiąt SkarŻyw 397; SarnStat 612.*

iż fto y ośmdziefiąt y pyęc tyfięcy Anyoł ieden zabił głow w onym woýfku iego iedney nocy. *RejZwierc 264.*

A toć będzie Pręt tego tu Lanu/ máiąc w fobie tyfiąc y ośmdziefiąt Pólek. *GrzepGeom M2v, M2v, M3; ZapKóscier 1580/12v.*

MiechGlab 44; Skarga druga Mehmedowa ktori Ormienynowy Mvratowy dal kvpy za ośmdziefiyath tiffyacz afpr. LibLeg 11/94v, 11/92v; Leop 2.Par 2/2; kochał fie w wielkości ludu Rycerfkiego/ ktorego miał trzy kroć fto tyfiąc y ośmdzyefiąt tyfiąc godnego ku walce BielKron 88, 77, 257, 279, 411, 412, 463v; BudBib 2.Par 2/2; SkarŻyw 309; A Turkow ośmdziefiąt tyfięcy [...] nálfy pobili StryjKron 607, 602 marg, 672, 742; że w regeltrách Iálmuzniká iego [...] nálfzlo fię więcey niż ośm dziefiąt tyfięcy złotych ReszHoz 133; Phil S.

Tych wfzyftkich piefzych dobrze zbroynych bywáło w lidźbie we cźterzech woýfkách (oni zwáli *Phalanges simplares*.) pojedynkowych 16384. to ieft fzeftnaście tyfiąc trzyftá ośmdziefiąt y cźterzy *BielSpr 30, 35v.*

SeklWyzn 3; A z Beniámin záfie tychże co tarcz nofili y ftrzelbę/ dwieścię y ośmdziefiąt tyfięcy Leop 2.Par 14/8; BudBib 2.Par 11/1.

Wífyftkich kthorych licżono w Huffie Iudá/ było ftho y ośmdziefiąt y ffeść tyfięcy/ y cźterzy fthá *Leop Num 2/9, 2.Mach 8/19; RejPos 50, 185, 200; Powiadam flyfząc od tych ktorzy tám bywáli/ Y liczbę poginionych oczymá widáli. Iedenaście kroć fto y ośmdziefiąt tyfięcy/ Y fześć/ á nád to w Węgrzech zginęło więcy. CzahTr F4.*

BibRadz 2.Mach 8/19; Nálfzł fie drugi Hetman miáftu Ierozolimfkiemu on Anyoł/ gdy w woýfcze Sennácheribowey zabił fto ośmdzyefiąt y pięć tyfięcy ludzi. RejPos 167; RejZwierc 200v.

Sto ośmdzyefiąt tyfięcy y pięć ludzi zabił. *RejWiz 155v, 114v.*

boy ftoczył krwáwobitnym fzykiem/ Gdzie fto ośmdziefiąt tyfiąc mężow poginęło *StryjKron 51.*

a. W funkcji liczebnika porządkowego (3) :

*Zestawienia liczebnikowe (3): PatKaz I 13; A gdy było pierwfzego roku za Graciana Cefarza to ieft lata Bożego pierwfzego po trzech flet y ośmdziefiąt [*Tricentesimo octuagesimo primo*]. *MiechGlab 47; [Sejmiki składamy] ná pierwfzy Poniedziałek po Národzeniu Pánný Máriiéf w Roku teráznieyfzym/ Tyfiąc/ pięćfet/ ośmdziefiąt dziefiątym SarnStat 867.**

Cf OŚMDZIESIĄTLETNY, OŚMIDZIESIĄTKROĆ